

LA FI DE LES ARMES NUCLEARS, MÉS A PROP

Després que l'hagin ratificat una cinquantena d'estats, el Tractat sobre la Prohibició de les Armes Nuclears entrarà en vigor el 21 de gener de 2021

L'anàlisi de Jordi Armadans | @Jordi_Armadans
 Director de FundiPau i membre de la Campanya Internacional
 per a l'Abolició de les Armes Nuclears (ICAN)

Solem dedicar tant de temps a la denúncia de guerres, d'injustícies i de vulneracions de drets humans que a vegades no ens queden forces per destacar i posar en valor una bona notícia. Un error. Perquè així acabarem pensant que no podem canviar res. I llavors, segur que no podrem. Així que, traient forces i temps d'on calgui, cal situar una bona notícia que ha passat molt desapercibuda en la majoria de mitjans de comunicació: després de la seva cinquantena ratificació, el Tractat sobre la Prohibició de les Armes Nuclears entrarà en vigor el 21 de gener de 2021.

Però anem a pams. Perquè potser hi ha qui no és gaire conscient del perill nuclear. Al món, malauradament, disposem d'un munt d'armes. De tota mena. I tot i que les armes que més maten són les curtes, les més perilloses són les de destrucció massiva. I, entre aquestes, destaquen les nuclears: l'arma més terrorífica que mai hem inventat. Només recordar Hiroshima i Nagasaki, ara que fa 75 anys van patir el llançament de les primeres bombes nuclears, ens hauria de situar en la seva brutalitat: destrucció de les dues ciutats i la mort de més de 200.000 persones.

Compte: malgrat la fi de la guerra freda, malgrat els acords de desarmament entre Rússia i els Estats Units durant els darrers trenta anys, les armes nuclears continuen existint. En tenim menys que fa quaranta o cinquanta anys, però són moltíssimes. En concret, 13.400. I la majoria dels països amb armament nuclear en lloc de treballar per reduir aquest arsenal estan modernitzant-lo. Només que una d'aquestes armes nuclears explotés -bé per la irresponsabilitat d'un líder nuclear, bé per un accident- ocasionaria una autèntica catàstrofe humanitària.

La liquidada administració Trump va demanar, sense èxit, que els estats que l'havien ratificat en sortissin

Tot govern responsable hauria de tenir, entre les seves primeríssimes prioritats, l'eliminació d'un perill tan brutal per a la seguretat de totes i tots com l'existència d'armes nuclears. I encara que el Tractat de No-Proliferació Nuclear (TNP) hi hauria d'haver ajudat des de 1968, les potències nuclears l'han usat com una eina per garantir-se el privilegi de ser, només elles, les que tenien armes nuclears, i han oblidat l'altre objectiu del TNP: desarmar-se.

Per això, des de la societat civil global -especialment amb la creació de la Campanya Internacional per a l'Abolició de les Armes Nuclears (ICAN) l'any 2007-, es va promoure una nova fita: un tractat que prohibís les armes nuclears. I ara hi som més a prop. Perquè un tractat internacional, fins que no aconsegueix un mínim de ratificacions per part dels estats signants, no entra en vigor. I mentre no entra en vigor, és una simple declaració d'intencions.

Però realment és una bona notícia si les potències nuclears no en formen part? Sí. Només cal veure què han fet durant aquests anys. Van procurar que el procés diplomàtic que va dur a l'aprovació del tractat el juliol del 2017 no arribés a bon

port. Van pressionar diversos estats perquè no hi participessin i darrerament, veient l'impuls de les ratificacions, han volgut impedir-ho. Fins i tot hem vist, per part de la liquidada administració Trump, un fet insòlit (un altre): demanar als estats que l'havien ratificat que en sortissin! Si el tractat fos realment inofensiu, no haurien dedicat tants esforços a fer-lo fracassar.

Però la determinació de la ciutadania organitzada, l'impuls de les Nacions Unides i el suport d'alguns estats han fet que allò que fa deu anys semblava una utopia, i fa cinc molt difícil, ara sigui una realitat: un tractat que prohibeix les armes nuclears serà llei a partir del 2021. I ni les potències nuclears a qui tanta ràbia els fa podran evitar-ho.

Queda molt per fer. Fer créixer el tractat amb l'adhesió de molts més estats. Com per exemple l'Estat espanyol. Fa temps que ho intentem i algunes coses, abans impensables, s'han mogut i aconseguit: manifest de la comunitat científica, pronunciaments d'ajuntaments, resolucions del Parlament de Catalunya i, fins i tot, del Congrés.

Serà difícil perquè l'OTAN (ben poc preocupada per la seguretat real del món i molt ocupada defensant els interessos del poderós club nuclear) exigeix als seus membres que no signin el tractat. Però cada nova fita que s'aconsegueix fa més complicat posar-se d'esquena a la nova realitat: no és el mateix dir que no lideres la idea, que no participes d'un procés diplomàtic o que no vols ser dels primers a signar el tractat... a negar-se a fer-ho quan ja existeix. La història dels altres tractats de desarmament guanyats així ens ho demostra.

Segurament som lluny, encara, d'un món sense armes nuclears. Però mai, en 75 anys, ens hi havíem apropiat tant. ●